

Městský soud v Praze

Spálená 6/2
112 16 Praha 2

Sp. zn.: **32 C 117/2008**

Žalobce:

Jan Šinágl
Nejedlých 335
267 35 Žebrák

Zastoupen:

Mgr. Petrem Kočím, Ph.D., advokátem
Na Štáhlovce 1105/16
160 00 Praha 6

Žalovaná:

FUTURA, a. s.
Politických vězňů 1531/9
110 00 Praha 1
IČ: 16192893

Odvolání

**žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne
20. 4. 2009, č. j. 32 C 117/2008-57,**
ve smyslu ustanovení § 201 *et seq.* občanského soudního řádu
(dále jen „**OSŘ**“)

Dvojmo

Soudní poplatek: 1 000 Kč; kolkem

Bez příloh

I.

1. Rozsudkem ze dne 20. 4. 2009, č. j. 32 C 117/2008-57 (dále jen **„napadený rozsudek“**), zamítl Městský soud v Praze žalobu, jíž se žalobce po žalované domáhal veřejné omluvy za zásah do práva na ochranu osobnosti spočívající ve zveřejnění článku autora Františka Vybírala *„Je či není antikomunista Šinágl primitivem?“*, k němu došlo dne 14. 7. 2008 v žalovanou vydávaném deníku *Haló noviny*.

2. Neboť napadený rozsudek spočívá na zčásti nedostatečných, zčásti nesprávných skutkových zjištěních, a nadto je stížen vadou chybného právního posouzení věci, žalobci nezbývá než podat proti němu v celém rozsahu

odvolání

ve smyslu ustanovení § 201 *et seq.* OSŘ z důvodů podle § 205 odst. 2 písm. d), e) a g) OSŘ a navrhnout, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

II.

3. Neoprávněný zásah do svých osobnostních práv žalobce spatřuje ve třech dílčích rušivých zásazích: 1. ve vůči jeho osobě opakovaně použitému adjektivu „prostoduchý (žalobce)“; 2. v adjektivu „vulgární (antikomunista)“; a 3. v tvrzení, že žalobcovo chování dne 1. 5. 2005 v Praze na Letné odsoudil ve svém rozsudku Vrchní soud v Olomouci.

4. Zatímco první dva zásahy lze označit za hodnotové soudy – byť v případě druhém s určitou výhradou, když konotace použitého adjektiva mají poměrně určitý a seznatelný reálný obsah – zásah třetí spočívá v nepravdivosti skutkového tvrzení.

III.

5. Pokud jde o první dva zásahy, soud I. stupně vyšel z (mezi stranami nesporných) skutkových zjištění týkajících se inkriminovaného žalobcova jednání, jež jsou obsažena v rozsudku Vrchního soudu v Olomouci. Z nich učinil následující závěr: *„Pokud se tedy žalobce chová tímto způsobem a autor článku jej označil za vulgárního antikomunistu, či prostoduchého J. Š., pak takové hodnocení žalobce má reálný základ v jeho chování a objektivně tak není způsobilé zasáhnout do [občanskoprávní] sféry žalobce.“*

6. Tento závěr je ovšem v dosti podstatném nesouladu s tím, jak identický incident zhodnotil Krajský soud v Brně, jenž v rozsudku ze dne 31. 8. 2006, č. j. 24 C 66/2005-140, uvedl:

[Žalovaný] nese za zásah do práva na ochranu osobnosti objektivní odpovědnost. Označení za primitiva, tj. člověka prostoduchého, neinteligentního, mentálně zakrnělého, je zásahem do práva žalobce na ochranu osobnosti, který je objektivně způsobilý narušit, případně ohrozit jeho osobní čest a lidskou důstojnost. Šlo o zásah neoprávněný, neboť žalovaný výrokem „Je tady nějaký primitiv“ reagoval na chování žalobce, který svými prohlášeními v rámci ústavně zaručené svobody projevu, nenásilnou formou vyjadřoval svůj záporný postoj ke KSČM jako politické straně a své mínění o ní a svůj nesouhlas s prohlášeními žalovaného, jehož svobodu projevu fakticky neomezil. I když žalobcovy projevy nesouhlasu, zejména vzhledem k jejich poněkud exaltované formě, mohly působit rušivě, žalovaný nebyl oprávněn

nazvat ho primitivem a zařadit ho tak mezi duševně zaostalé a nevzdělané lidi, nýbrž mohl ho požádat o klid a své mínění o něm vyjádřit jinými výrazy, které by svou expresivitou nebyly urážlivé a zjevně nepřekračovaly meze slušnosti.

7. Vrchní soud v Olomouci na adresu žalovaným PhDr. Miroslavem Grebeníčkem, CSc., použitého pejorativního výrazu uvedl:

Není pochyb, že tímto označením [tzn. „primitiv“] došlo přinejmenším k ohrožení cti a důstojnosti žalobce a že jde o zásah do těchto osobnostních práv žalobce, který byl neoprávněný. V tomto ohledu odkazuje odvolací soud na příslušné zdůvodnění krajským soudem.

8. Ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ soudu v zásadě nebrání, aby dospěl k odlišnému právnímu závěru než tyto dva soudy, je však nezbytné, aby z jeho rozsudku bylo patrné, co jej k takovému odchylnému právnímu posouzení věci vedlo. Neučinil-li tak, zatížil napadený rozsudek v příslušné části vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů.

9. Žalobce podotýká, že výrazy „primitiv“ a „prostoduchý“ jsou v kontextech, jak jich bylo užito, prakticky dokonalými synonymy, a nelze akceptovat, jestliže jedno soudní rozhodnutí označení žalobce za primitiva reprobuje a odsoudí toho, kdo je vůči žalobci použil, k osobní a veřejné omluvě, zatímco druhé dospěje – na základě hodnocení identického skutku – k závěru, že je na místě označit žalobce za osobu prostoduchou, eventuálně vulgární. Je zřejmé, že napadený rozsudek nese v této části znaky zjevné svévole.

IV.

10. Soud I. stupně rozšiřuje svá skutková zjištění ohledně důvodnosti označení žalobce za „vulgárního antikomunistu“ na základě důkazů údajnými články ze žalobcových internetových stránek, předloženými žalovanou.

11. K tomu žalobce předesílá, že příslušné důkazy nebyly provedeny procesně korektním způsobem, když z protokolu o jednání dne 20. 4. 2009 není zřejmé, které konkrétní články, resp. jejich části, byly k důkazu konstatovány (vyjma snad hrubě vulgárního textu na č. 1. 46 p. v.), a žalobce se neměl možnost k jejich obsahu vyjádřit. Výpisy tohoto druhu jsou navíc – na rozdíl od běžných listinných důkazů – velmi snadno technickými prostředky modifikovatelné, a není-li mezi stranami shoda co do jejich authenticity (a tak tomu v daném případě nebylo), nelze je obecně pokládat za víc než pouhá procesní tvrzení.

12. Žalobce přímo při jednání namítl, že jde o texty pocházející z doby po rušivém zásahu, které tudíž nemohou opodstatňovat naříkané výroky. S touto námitkou se soud I. stupně v napadeném rozsudku nijak nevypořádal.

13. Žalobce má za to, že dokazovat oprávněnost určitého hodnotícího úsudku odkazem na pozdější jednání poškozeného se sice může *prima facie* jevit jako přípustné a přijatelné, neboť takovým pozdějším důkazem je prokazována toliko (pozdější) manifestace dané – v čase neproměnné – skutečnosti nebo znaku, v daném případě žalobcovy vulgarity, avšak při bližším pohledu nemůže tento názor obstát, protože neoprávněnost zásahu do osobnostních práv poškozeného se tak činí podmíněnou jeho pozdějším jednáním, což protirečí zásadám elementární logiky.

14. *Par exemplum* lze uvést příklad, že osoba A označí 1. září osobu B za zloděje, což prokazuje tím, že tato osoba se 15. září skutečně dopustila krádeže. *Factum* potvrzení difamace pozdějším jednáním může mít vliv na přiměřenost satisfakčních prostředků, nikoli však na to,

že šlo – v době, kdy bylo proneseno – o tvrzení nedůvodné a tudíž o protiprávní zásah do osobnostních práv takto osočené osoby.

15. I když však odhlédneme od nepřipustnosti těchto důkazů, z jejich obsahu je zřejmé, že jimi stejně není prokazováno to, co soud I. stupně tvrdí, totiž že žalobce je vulgární. V napadeném rozsudku je žalobcova vulgárnost exemplifikována tím, že žalobce v jednom ze svých článků použil výrazu „blbec“ nebo že označil presidenta republiky za „hanbu a ostudu naší země“. Žalobce konstatuje, že „vulgární“ znamená „sprostý“, a nic z toho, co soud I. stupně v napadeném rozsudku cituje, pod takovou charakterisaci subsumovat nelze.

V.

16. Ohledně třetí naříkané difamace žalobce ve své žalobě přesvědčivě vysvětlil, v čem rušivý zásah spatřuje, totiž v tom, že vůči žalobci kritická pasáž z odvolání žalovaného M. Grebeníčka je čtenáři nepravdivě předkládána jako názor Vrchního soudu v Olomouci.

17. Soud I. stupně toto tvrzení (poněkud zmateně a nepřesně) rekapituloval a uvedl: „*Již po provedení tohoto důkazu je zřejmé, že porovnáním textu označeného článku s tvrzeními obsaženými v žalobě zůstává tvrzení žalobce zcela osamoceno. Pokud totiž žalobce tvrdí, že uvedená citace z odůvodnění soudního rozhodnutí je právním posouzením věci Vrchním soudem v Olomouci, pak tato skutečnost z označené pasáže článku vůbec nevyplývá.*“

18. Toto skutkové zjištění je však v příkrém nesouladu se skutečností, konkrétně je nelze uvést do souladu s kontextem dané citace. Postačí uvést, že v posledním odstavci článku, bezprostředně po citaci, autor uvádí: „*K této soudní charakteristice činnosti a mentální úrovně osoby J. Š. už netřeba nic dodat.*“ Již tato samotná věta tak prokazuje žalobní tvrzení, že článek imputuje kritiku žalobce, jejímž původcem je M. Grebeníček, Vrchnímu soudu v Olomouci.

19. V daném případě je zásah do žalobcových osobnostních práv způsobován nepravdivostí skutkového tvrzení, přičemž je bez významu, je-li kritika podsunutá vrchnímu soudu přiměřená a oprávněná. Je nutno vyjít z toho, že autoritativní (soudní) hodnocení žalobcova chování má v očích průměrného recipienta informace daleko vyšší váhu než hodnocení, jehož původcem je protistrana v soudním řízení, jíž navíc byla osoba, která se ve společnosti obecně netěšila vysoké míře respektu (viz průzkumy veřejného mínění, v nichž se M. Grebeníček pravidelně umisťoval ve skupině nejméně důvěryhodných a nejméně oblíbených politiků).

VI.

20. Pokud se týká námitek soudu I. stupně k formulaci požadované omluvy, žalobce pokládá navrženou omluvu za zcela přiléhavou. Delší rekapitulativní (narativní) pasáž první části omluvy je důsledkem toho, že je nutno osvětlit čtenáři podstatu věci, tak aby byl schopen porozumět tomu, jak mohlo dojít k difamací zavádějící citací z rozsudku vrchního soudu. Jak bylo uvedeno shora, obsah kritické pasáže není nutno blíže osvětlit, neboť difamací není samotná kritika – s níž žalobce nepolemisuje ani ji nijak nehodnotí – nýbrž to, komu je nepravdivě připisována. Námitka neurčitosti této části omluvy je tudíž lichá. Zbytek omluvy je pak zcela standardním textem, jehož formulace nijak nevybočuje z obvyklého způsobu, jak se soudní omluvy formulují.

21. Nad rámec uvedeného je třeba poznamenat, že soud I. stupně měl dostatek příležitostí, aby své výhrady k návrhu omluvy žalobci sdělil v průběhu řízení. Pokud tak neučinil a

své námitky koncentroval do rozsudku, svědčí to o nerespektování zásady předvídatelnosti soudních rozhodnutí a o jeho deficitu ústavnosti.

VII.

Ze všech těchto důvodů žalobce navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

V Praze dne 26. května 2009

Jan Šinágl